

**DRŽAVNO NATJECANJE UČENIKA IZ GEOGRAFIJE 2011. GODINE
5. RAZRED**

Zaporka _____ Bodovi _____

U ovom zadatku dva su točna odgovora. Zaokruži slova uz točne odgovore.

- 1.** Koji od navedenih vjetrova pripadaju planetarnim vjetrovima?
a) zapadni vjetrovi b) bura c) pasati d) maestral e) jugo
- 2.** Među navedenim datumima **zaokruži slovo uz datum** obilježavanja Dana planeta Zemlje, a znakom **X prekriži slovo uz datum** obilježavanja Svjetskog dana voda.
a) 22. svibnja b) 22. ožujka c) 21. travnja d) 22. travnja e) 22. lipnja

U sljedeća dva zadatka poveži desni stupac s lijevim upisivanjem slova na crtu ispred pojmova u lijevom stupcu. Pazi, dva su slova višak.

- 3.** Poveži način postanka s odgovarajućim primjerom jezera.
_____ Bledsko jezero	A) tektonskog postanka
_____ Tanganjika	B) vulkanskog postanka
_____ Dubravsko jezero	C) ledenjačkog postanka
	D) umjetnog postanka
	E) krškog postanka

- 4.** Poveži tip elektrane s načinom proizvodnje energije.
_____ solarna elektrana	A) koristi snagu tekuće vode
_____ termoelektrana	B) koristi energiju nuklearnih reakcija
_____ hidroelektrana	C) koristi energiju sagorijevanjem goriva
	D) koristi Sunčevu energiju
	E) koristi energiju plimnog vala

Sljedećih šest zadataka riješi pomoću fotografija ili crteža.

- 5.** U polja ispod satelitskih snimaka **upiši** koji tip ušća prikazuju.

3

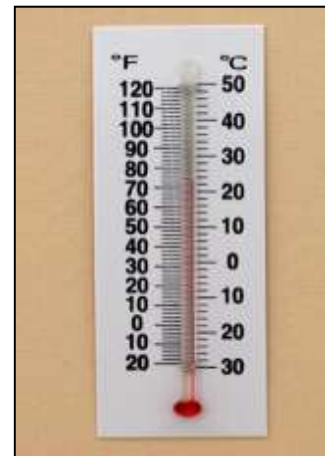
6. U polja uz fotografije planeta **upiši slovo** koje odgovara opisu prikazanog planeta.
Pazi, dva su slova višak.

- A) planet koji je dobio ime prema rimskoj božici ljepote
- B) najbliži je Suncu pa se rijetko vidi sa Zemlje
- C) najveći planet Sunčevog sustava
- D) na njemu se nalazi najveći vulkan u Sunčevom sustavu
- E) na njegovom prirodnom satelitu bio je čovjek

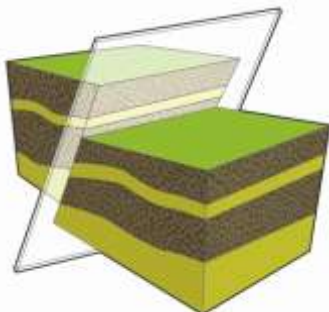
3

7. Fotografije prikazuju meteorološke mjerne instrumente. U polja ispod fotografija **upiši** njihove nazive.

2

8. U polje ispod lijevog crteža **upiši** naziv strukturne jedinice litosfere prikazane na crtežu, a u polje ispod desnog crteža **upiši** naziv stjenovitog odsjeka obale Dugog otoka.

3

9. Crtež prikazuje tri načina nastanka padalina. U polja ispod crteža **upiši slova** uz koja se nalaze opisi tih padalina. **Pazi, uz svaki crtež moraju biti upisana dva slova.**

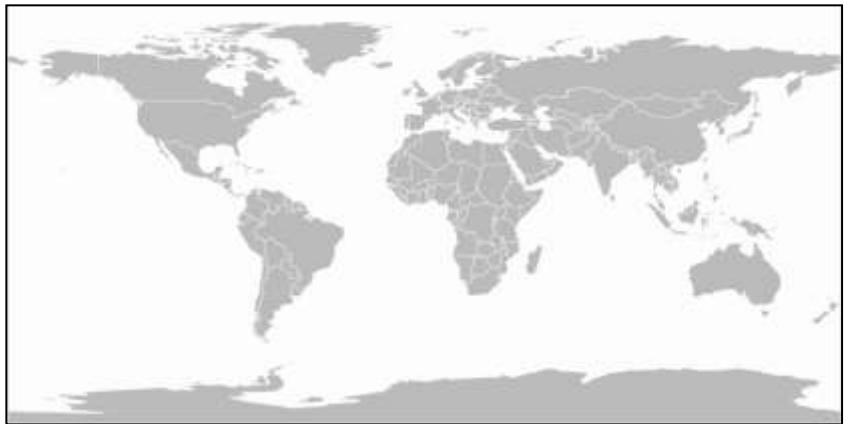
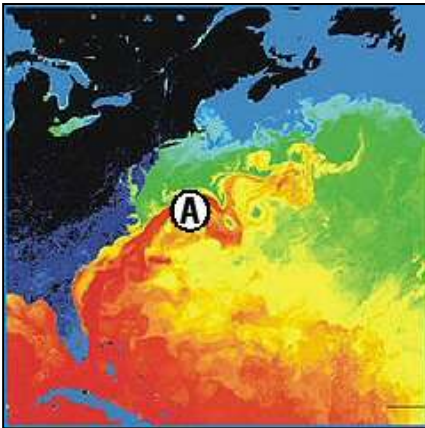

- A) Nastaju na privjetrinskoj strani kada vlažna zračna masa naiđe na reljefnu prepreku.
 B) U našim krajevima tako mogu nastati popodnevni ljetni pljuskovi.
 C) Nastaju naglim izdizanjem vlažnog zraka i hlađenjem vlažnog zraka.
 D) Nastaju na frontama kada se hladni zrak potkopava pod topli.
 E) Takve padaline mogu trajati više dana.
 F) Utječu na sušno vrijeme u zavjetrini Kordiljera.

3

10. Satelitski snimak prikazuje do danas najbolje istraženu toplu morsku struju.

- U polje ispod snimka **upiši** naziv morske struje.
- Na karti svijeta **obilježi** slovom **X** zaljev iz kojeg teče ta morska struja.
- To je _____ zaljev.

3

11. Na crte uz događaje **upiši** jednu od navedenih godina. Pazi, dvije godine su višak.

1951., 1957., 1959., 1961., 1969.

- _____ primljene su prve fotografije Zemlje snimljene iz satelita
- _____ prvi ljudi na Mjesecu
- _____ prvi je put čovjek obletio Zemlju u svemirskoj letjelici

3 Sljedeći zadatak riješi pomoću teksta i tablice.

12. U tekstu o pustinjama tri su pogrešne riječi. **Zaokruži** u tekstu pogrešno napisane riječi, **prepiši** ih u lijevi stupac tablice, a u desni stupac **upiši** ispravne riječi.

U suhe klime ubrajaju se pustinjska i savanska klima. Sve pustinje na svijetu odlikuje velika količina padalina. Biljni svijet čine višegodišnje trave, bodljikavo grmlje i kaktusi. Mjesta u pustinjama u kojima je dovoljno vode za održanje biljnog i životinjskog svijeta nazivaju se ponikve. U Aziji se nalazi velika pustinja Gobi, a u Južnoj Americi pustinja Atacama.

POGREŠNA RIJEČ	ISPRAVNA RIJEČ

U sljedeća tri zadatka zaokruži točne pojmove napisane kosim i podebljanim slovima.

2 **13.** Područje visokog tlaka zraka naziva se ***ciklona*** / ***anticiklona***. Premještanje polja visokog tlaka zraka na neko područje donosi ***nestabilno*** / ***stabilno*** vrijeme.

2 **14.** Od 21. lipnja do 23. rujna na sjevernoj Zemljinoj polutki osvjetljeni dio dana je sve ***kraći*** / ***duži***, a od 21. prosinca do 21. ožujka na južnoj Zemljinoj polutki noći su sve ***kraće*** / ***duže***.

2 **15.** Nafta se ubraja u ***obnovljive*** / ***neobnovljive*** izvore energije. Kontinent s najvećim zalihama i nalazištima nafte je ***Azija*** / ***Australija***.

U sljedećih šest zadataka dopuni rečenice.

2 **16.** Prostor s kojeg svi vodotoci pritječu jednoj rijeci naziva se _____, a prostor s kojeg sve tekućice otječu u isto more ili jezero naziva se _____.

2 **17.** Južna obratnica presijeca uz Južnu Ameriku i kontinente _____ (upiši imena kontinenata), a dijeli _____ od _____ toplinskog pojasa.

2 **18.** U ožujku 2011. godine razoran potres pogodio je državu _____. Potres je stvorio tsunami koji je, krećući se prema istoku, stigao do zapadne obale _____ (upiši naziv kontinenta).

2 **19.** Zemljin zračni omotač naziva se _____, a njegov najniži i najgušći sloj naziva se _____.

2 **20.** Trenutačno stanje zračnog omotača nad nekim područjem naziva se _____, a znanost koja se bavi proučavanjem trenutačnog stanja zračnog omotača naziva se _____.

2 **21.** Sredozemna vazdazelena šikara naziva se _____, a vazdazelena šuma na prostoru snježno-šumske klime naziva se _____.

U sljedeća dva zadatka dvije tvrdnje od pet navedenih su točne. Zaokruži slova uz točne tvrdnje.

2

22. Točne tvrdnje o svojstvima mora su:

- a) Topla mora bogatija su planktonima od hladnih mora.
- b) Mora oko polova hladnija su od onih oko ekvatora.
- c) Slanoća mora smanjuje se od polova prema ekvatoru.
- d) Količina planktona utječe na boju i prozirnost mora.
- e) Jadransko more manje je slano od svjetskog mora.

2

23. Točne tvrdnje o veličini i smještaju kontinenata su:

- a) Australija je veća od Antarktike.
- b) Azija i Afrika smještene su na sve četiri Zemljine polutke.
- c) Kontinenti Novog svijeta imaju veću površinu od kontinenata Starog svijeta.
- d) Europa se manjim dijelom nalazi na zapadnoj Zemljinoj polutki.
- e) Površinom veći dio Južne Amerike nalazi se sjeverno od početne paralele.

Sljedeća dva zadatka riješi uz pomoć klimatskog dijagrama.

2

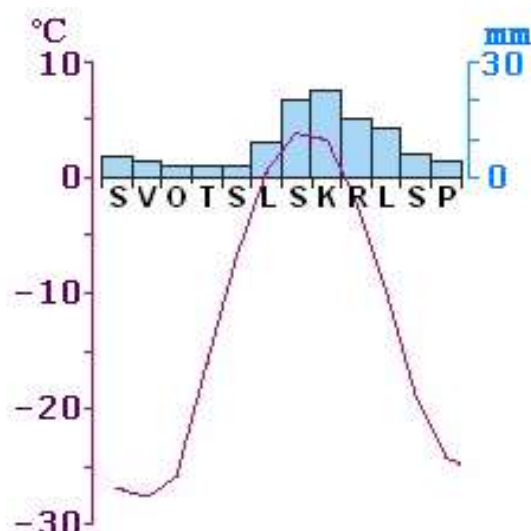
24. a) Najhladniji mjesec je _____, s temperaturom od _____°C.

b) Najvlažniji mjesec je _____, s _____ mm padalina.

2

25. a) Koji tip klime prikazuje klimatski dijagram?

b) Prevladavajuća vegetacija u prikazanom tipu klime naziva se _____.

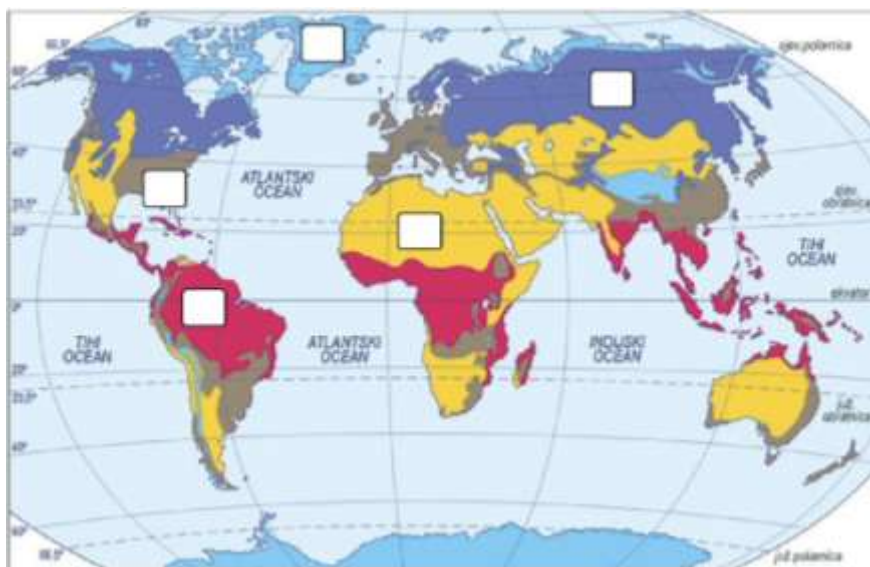
2

Sljedeći zadatak riješi uz pomoć priložene karte klimatskih razreda.

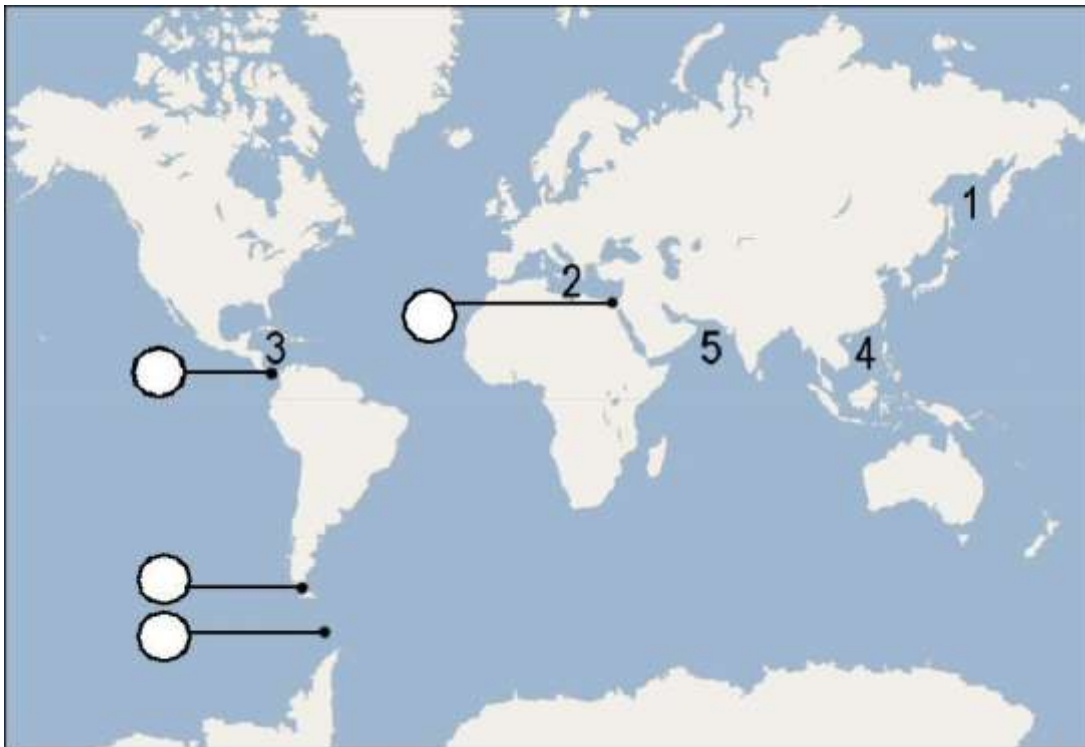
26. Na karti upiši slova u odgovarajuća polja.

A – tropske kišne klime

B – umjerene klime

Sljedeća tri zadatka riješi uz pomoć priložene karte svijeta.

2 **27. Upiši slovo A u kružić na karti koji prikazuje morski prolaz koji je dobio ime po moreplovcu čija je ekspedicija u 16. stoljeću prva oplovila Zemlju. To je _____ prolaz.**

Upiši slovo B u kružić koji prikazuje umjetno prokopan morski prolaz koji je spojio Atlantski i Tihi ocean. To je _____ kanal.

2 **28. Na crte uz imena mora upiši odgovarajući broj s geografske karte.**

_____ Karipsko more

_____ Arapsko more

3 **29. Upiši na kartu svijeta slovo N na prostor najveće pustinje na Zemlji. Ime te pustinje je _____.**

U toj pustinji radom vjetra nastaju pješčana uzvišenja koja nazivamo _____.

3 **30. Sljedeći zadatak riješi uz pomoć karte Hrvatske.**

a) Upiši slovo G u kružić na karti koji prikazuje poluotok na kojem se trenutno nalaziš.

Ime poluotoka je _____.

b) Rijeka koja je na karti obilježena slovom A naziva se _____, i pripada _____ slijevu.

c) Crvenom bojom na karti je obilježeno uzvišenje koje se naziva _____.
 Prema izgledu i starosti pripada _____
 (upiši starom gromadnom gorju/mladim ulančanim planinama)

